

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.029/2023/4.

A felperes:

felperes neve Kft. (felperes székhelye)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Juhász Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Juhász Ádám ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

Az alperes:

alperes neve Kft. (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Rideg Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. ügyvéd neve ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

A per tárgya:

Jogalap nélküli gazdagodás és kötbér érvényesítése

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Szolnoki Törvényszék 25.G.20.760/2021/13.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes, 25.G.20.760/2021/19.

V É G Z É S

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését hatályon kívül helyezi és ugyanezt a bíróságot az érdemi tárgyalási szaktól új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja.

Az alperes másodfokú eljárási költségét 3 000 000 (hárommillió) forintban határozza meg.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

A tényállás

[1] A felperes, mint megrendelő az alperes, mint vállalkozó 2019. szeptember 18-án kivitelezési szerződést kötöttek. Előzményként rögzítették, hogy város önkormányzat neve, mint ajánlatkérő a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. tv. (továbbiakban: Kbt.) 115. §-a alapján nyílt közbeszerzési eljárást folytatott le „A turisztikai fejlesztés város 1 neveon” projekt tárgyában, melynek nyertese a felperesi fővállalkozó lett. A szerződés tárgyát az az alvállalkozói jogviszony képezte, ennek keretében a felperes megrendelte, az alperes elvállalta a „Turisztikai fejlesztés város 1 neveon a TOP-1.2.1-15-JN1-2016-00010. számú projekthez tartozó „1. rész: látogatóközpont építése” tárgyú munkák elvégzését a vonatkozó magyar szabványoknak és jogszabályoknak, előírásoknak, valamint a szerződés mellékletét képező megrendelő által biztosított műszaki dokumentációban és a megrendelő által elfogadott vállalkozói ajánlatban foglalt feltételeknek megfelelően.

A vállalkozó köteles volt a teljesítésbe bevonni magasépítési szakmai tapasztalattal rendelkező szakembert.

[2] A felek a vállalkozói díjat 153 466 454 forint átalánydíjban határozták meg. Az alperes a közbeszerzési eljárás dokumentumaiban rögzített teljes műszaki tartalom hibátlan és hiánytalan megvalósítására vállalt kötelezettséget.

Az alperes jogosult volt a szerződésben foglalt – tartalékkeret és általános forgalmi adó nélkül számított – teljes ellenszolgáltatás 30%-ának megfelelő mértékű előleg igénylésére. Az alperesnek az előleg igénylése esetén számlát kellett kiállítani. Az előleget a számlákban szereplő százalékos levonások útján kellett arányos részletekben elszámlálni. Az alperes három részszámla és egy végszámla benyújtására volt jogosult. Minden részszámla összegének a vállalkozói díj 25%-át, a végszámlának a vállalkozói díj 25%-át elérő mértékűnek kellett lennie.

A szerződésben előírták, hogy alperes köteles volt haladéktalanul írásban értesíteni a felperest a szerződés teljesítését akadályozó bármely körülményről és –lehetősége szerint – saját hatáskörében eljárni azok elhárítása érdekében.

[3] A felek megállapodtak abban is, ha az alperes késedelme meghaladja a 30 naptári napot, úgy a felperes jogosult – anélkül, hogy érdekmúlását bizonyítania kellene – a vállalkozási szerződést az alpereshez intézett egyoldalú nyilatkozattal, azonnali hatállyal felmondani, illetve a szerződéstől elállni. Ebben az esetben a teljesítést olyan okból kell megghiúsultnak tekinteni, amelyért az alperes felelős. Ennek következményeként az alperes megghiúsulási kötbér fizetésére köteles, melynek mértéke az általános forgalmi adó nélkül számított, szerződés szerinti ellenszolgáltatás 15%-ának megfelelő összeg. Bármelyik fél – a másik fél előzetes értesítése mellett – azonnali hatállyal jogosult volt felmondani a szerződést, ha arra a másik fél súlyos szerződésszegése okot szolgáltat, különösen, ha a szerződés teljesítési határidőre, illetve díjfizetésre vonatkozó rendelkezéseit súlyosan megszegi, vagy olyan magatartást tanúsít, amely a vele való további együttműködést vagy a szerződés céljának elérését nagymértékben veszélyezteti. A felperes a 30 napot meghaladó vállalkozói késedelem esetén a 31. naptól kezdődően jogosult volt a szerződést azonnali hatállyal felmondani.

[4] A felek a kivitelezési szerződésben külön rögzítették, hogy vis maior esemény bekövetkeztéről, vagy annak megszűnéséről a felek haladéktalanul kötelesek értesíteni egymást. A vis maior olyan előre nem látható esemény, amely kívül esik az alperes hatókörén, elháríthatatlan, a szerződés hatályba lépése után áll elő és megakadályozza az észszerű teljesítést. Ilyen esemény különösen a tűzvész, árvíz, egyéb szélsőséges időjárási anomália, járvány, különleges biztonsági intézkedések, általános sztrájk. Az alperes csak az előző feltételek együttes fennállása esetén hivatkozhat vis maiorra.

Az alperes köteles volt elektronikus építési naplót vezetni az építőipari kivitelezési tevékenységéről, amelybe a felperes részéről bejegyzésre jogosultak személy 1 neve felelős műszaki vezető, személy 2 neve ügyvezető igazgató, míg az alperes részéről személy 3 neve felelős műszaki vezető voltak. A szerződés egyúttal őket jelölte meg a felek nyilatkozattételre jogosult képviselőiként, műszaki kérdésekben. Az alperes köteles volt a kivitelezés helyszínén és egész időtartama alatt olyan érvényes szakmagyakorlási jogosultsággal rendelkező felelős műszaki vezetőt bevonni a teljesítésbe, akik megfeleltek a 191/2009. (IX.15.) Korm. rendelet előírásainak. Ilyen személyek az alperes részéről az egyes szakterületet érintően: személy 3 neve, személy 4 neve, személy 5 neve.

A IX.3. pont szerint a szerződő felek csak a Kbt. 141. § előírásainak megfelelően módosíthatják a szerződést.

[5] személy 4 neve, aki az egyszemélyes alperesi kft. alapító tagja és törvényes képviselője is volt, 2020. októberben jelezte a felperes részére, hogy nem tudja finanszírozni a betonfalak, a földem, valamint a lépcsőzet elkészítését. Az alperes ezzel kapcsolatos kérelme alapján került sor a kivitelezési szerződés 1. számú módosítására 2020. október 12-én. E módosításnak megfelelően az előleget a számlákban szereplő százalékos levonások útján kellett visszafizetni. A levonások mértéke: az 1. részszámlából az igénybe vett előleg 25%-os, a 3. részszámlából az igénybe vett előleg 40%-os, valamint a végszámlából az igénybe vett

előleg 35%-os mértékének megfelelő arányban kerülhetett levonásra azzal, hogy ha az előleg nem kerül visszafizetésre a végszámla benyújtásáig, vagy felmondás esetén a felmondást megelőzően, továbbá vis maior esetén az esemény bekövetkezését megelőzően, akkor az előleg teljes hátralévő része azonnal esedékessé válik és azt az aktuális számlából kell levonni. Módosult a teljesítés határideje is, melyet 2021. február 28. napjáig hosszabbítottak meg (kötbérterhes határidő).

[6] A felek a kivitelezési szerződést ezt követően 2021. február 3-án ismét módosították a teljesítési határidőre vonatkozóan, ez alapján az alperes a vállalkozási szerződés tárgyát képező munkákat 2021. június 25-ig (kötbérterhes határidő) volt köteles teljesíteni.

[7] Az alperes 2020. október 15-én bocsátotta ki az első részszámlát 38 366 614 forintról, a számla sorszáma: MI-2020-12. A felek megállapodása szerint az alperes részére 2019. október 8-án 46 039 936 forint előleg került kifizetésre és ennek 25%-a 11 509 984 forint, amelyet az alperes le is vont az általa kibocsátott MI-2020-12. sorszámú számlából. A felperes így 26 856 630 forintot fizetett meg az alperesnek.

[8] A felek megállapodása alapján az alperes részére 2019. október 8-án 6 972 388 forint előleg került kifizetésre a MI-2019-2. sorszámú számla szerint.

[9] Az alperes törvényes képviselője, személy 4 neve 2021. február 24-ét megelőző napokban telefonon jelezte felperesi ügyvezető neve felperesi ügyvezetőnek, hogy megbetegedett, a továbbiakban nem tudja teljesíteni a kivitelezési szerződés szerinti munkákat. személy 4 neve és felperesi ügyvezető neve 2021. február 24-én személy 4 neve szolnoki lakásán szóban megállapodtak abban, hogy a munka további folytatása érdekében az alperes „átadja” a felperes részére az alvállalkozóit, akik ugyanolyan feltételekkel fognak megállapodni a felperessel, mint ahogy az alperes állapodott meg velük. személy 4 neve és felperesi ügyvezető neve szóban abban is megállapodtak, hogy közös megegyezéssel megszüntetik a kivitelezési szerződést, a szerződési tervezet elkészítésével személy 4 neve megbízta dr. ügyvéd neve ügyvédet. Az ügyvéd által elkészített szerződés tervezetét személy 4 neve e-mailben küldte el felperesi ügyvezető neve részére, aki telefonon közölte, hogy azt akkor írja majd alá, ha „minden rendben lesz”.

[10] személy 4 neve 2021. február 24-i e-mailben tájékoztatta a felperest egészségi állapotáról, mely olyan mértékben megromlott, hogy nem tud eleget tenni a szerződésben vállalt kötelezettségeknek, jelezte, előző hét csütörtök óta már nem tudott kijárni a munkaterületre és belátható időn belül nem is várható, hogy napi rendszerességgel a munkafolyamatokat ellenőrizni, irányítani tudja. Az előre nem látható körülmény miatt (súlyos egészségromlás) vis maiort jelentett. A levélben emlékeztetett, hogy a személyes találkozásukkor megegyeztek a folyó szerződések, árajánlatok átadásával a munka folytonosságának biztosításáról, így a határidő is tartható.

[11] Az alperes 2021. április 14-én bocsátotta ki a 2. részszámlát 14 840 157 forintról, a számla sorszáma: MI-2021-7. A felperes a második részszámlához tartozó teljesítést 14 840 157 forint összegben elismerte, amely a felperes által még 2019. október 8-án kifizetett előlegből került levonásra.

[12] Az alperes 2021. február 24.-ét követően a kivitelezési szerződésben vállalt kötelezettségének már nem tett eleget.

[13] A felperes 2021. május 5-i keltezésű, az alperes részére 2021. május 11-én kézbesített írásbeli nyilatkozatával az alperes szerződésszegésére hivatkozva a kivitelezési szerződést azonnali hatállyal felmondta és az alperest felszólította az alaptalanul felvett 19 689 795 forint vállalkozói díj, továbbá 23 019 968 forint meghiúsulási kötbér megfizetésére. A felperes az azonnali hatályú felmondás okaként közölte, hogy az alperes a munkavégzést beszüntette, a szerződés teljesítése elfogadhatatlan okok miatt leállt, az alperes oly mértékben és módon elmaradt a munkák elvégzésével, hogy a felperesnek legfeljebb alaptalan, könnyelmű bizakodása lehet azzal kapcsolatosan, hogy a vállalkozási tevékenység sikeresen lezárulhat, a tényekből ennek az ellenkezőjére lehet következtetni. Az alperes az azonnali hatályú felmondásra nem reagált semmilyen módon, a felperes által követelt összeg megfizetésétől elzárkózott.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[14] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság az alperest kötelezze jogalap nélküli gazdagodás jogcímén 19 689 795 forint – jogalap nélkül felvett vállalkozói díj – visszatérítésére, továbbá 23 019 968 forint meghiúsulási kötbér megfizetésére és ezek együttes összege, 42 709 763 forint után 2021. május 27-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére. Kérte, hogy a bíróság az alperest kötelezze a következő iratok kiadására is: a felek által aláírt vállalkozási szerződés, a közbeszerzési eljárás keretében kibocsátott kiegészítő tájékoztatások és mellékleteik, az eljárást megindító felhívás és esetleges módosításai, ajánlatkérési dokumentáció I. kötet (útmutató), II. kötet (szerződéstervezet) és műszaki leírás, műszaki dokumentáció és esetleges módosításai, vállalkozó ajánlata, felelősségbiztosítás, előleg igénylésre és kifizetésre vonatkozó dokumentáció, 1. és 2. részszámlával kapcsolatos dokumentáció (alperes elszámolásai/készre jelentések, fizetési igény bejelentése, részszámla kifizetése/tranzakciója). A keresettel érvényesített jogot az alperes által jogalap nélkül felvett vállalkozói díj visszatérítésében, az alperes jogalap nélküli gazdagodásában, a vállalkozói szerződésből eredő kötelezettségének nem teljesítése okán fizetendő meghiúsulási kötbérben jelölte meg.

[15] Előadta, hogy a felek között vállalkozási (kivitelezési) szerződés jött létre, azonban az alperes nem teljesítette a szerződésben foglaltakat, alapos ok nélkül felhagyott a teljesítéssel, nem volt tekintettel a szerződésben kikötött határidőkre sem, a szerződésszegés kizárólag az alperesnek felróható okból következett be. A teljesítési határidő lejártá előtt nyilvánvalóvá vált, hogy az alperes a szolgáltatását az esedékességkor nem tudja teljesíteni és a teljesítés folytatása emiatt már nem állt érdekében, ezért a szerződést azonnali hatályú felmondással megszüntette. Álláspontja szerint az alperes részére fizetett előleg keresetben megjelölt része ellenszolgáltatás nélkül maradt, mivel az alperes a munkákat jelentős részben nem teljesítette, ezért az alperes az ő rovására jogalap nélkül jutott vagyoni előnyhöz, így 19 689 795 forint vállalkozói díj visszafizetésére köteles jogalap nélküli gazdagodás címén.

[16] Felperesi álláspont szerint az alperes a szerződésszegését nem mentette ki, ezért a vállalkozói díj 15%-ának megfelelő 23 019 968 forint meghiúsulási kötbér megfizetésére is köteles.

[17] Az iratok kiadása iránti kereseti kérelme indokaként előadta, arra az azonnali hatályú felmondás szolgál alapul a Ptk. 6:140. § (1) bekezdése szerint, mivel a szerződés megszüntetése esetén kötelesek egymás felé elszámolni.

[18] Vitatta, hogy a szerződés azért szűnt meg, mert személy 4 neve betegsége következtében az alperes teljesítése lehetetlenné vált.

[19] A felperes tárgyaláson tett nyilatkozatában előadta, hogy a 19 689 795 forint túlfizetésre az alperes szerződésszegő magatartása folytán került sor és azzal érvelt, hogy szerződéses jogviszony esetén sincs akadálya annak, hogy a követelését a jogalap nélküli gazdagodás szabályaira alapozza. Keresetét a tárgyaláson tett nyilatkozatával módosította és a 19 689 795 forint megfizetésére vonatkozó keresetét másodlagosan a Ptk. 6:61. §-ára is alapította, arra hivatkozva, hogy a visszterhesség elve alapján az alperes ezt az összeget nem tarthatja magánál, mivel ez az összeg ellenszolgáltatás nélkül maradt. Állította, hogy az alperes teljesítésének készségi foka 34% körüli volt.

[20] Az alperes a módosított kereset elutasítását kérte.

[21] Alaki védekezésként hivatkozott a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) 240. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakra, mivel álláspontja szerint a keresetlevelet a Pp. 176. § (1) bekezdés e) és g) pontja alapján vissza kellett volna utasítani, ugyanis az általa átvett irat (keresetlevél) nem tartalmazta a Pp. 170. §-a szerinti kötelező tartalmi elemeket. A Pp. nem teszi lehetővé, hogy több iratban legyen megvalósítható a kötelezően előírt kereseti tartalom, mivel ezzel sérülne a Pp. 170. § egységes keresetlevél-tartalomra vonatkozó előírása.

[22] A módosított keresettel szembeni érdemi védekezésként az alperes előadta, nem állnak fenn a jogalap nélküli gazdagodásra vonatkozó törvényi feltételek, mivel a felek között szerződéses jogviszony volt, a másodlagos kötbér követelés pedig keresethalmazatként ellentmond az alap kereseti követelésnek, ezért az a Pp. keresethalmazatra vonatkozó szabályainak nem felel meg. Hangsúlyozta, hogy érvényes és hatályos szerződéses jogcíme, így jogalapja volt a számlázásra, melyek teljesítésével nem gazdagodhatott jogalap nélkül, amennyiben a felperesnek a vélt követelése érvényesítésre szorulna, azt ezen a jogcímen nem követelheti.

[23] Alperes hivatkozott arra, hogy egyszemélyes gazdasági társaság, az ügyvezető 2021. február 24. napján bejelentett akadály-közlésében jelezte a felperes részére a súlyos betegségének következtében előállt helyzetet. Előadta, hogy személy 4 neve, az alperes ügyvezetője 2020. december 1-től volt igazoltan covid-19 vírusfertőzött, a betegségét enyhe tünetekkel átvészelte, két hét otthoni lábadozás után munkaképes volt, azonban 2021. január 8-tól különböző súlyosabb tünetek jelentkeztek nála: vezetés közben bedagadt a lába, sok írás után bedagadt a keze, az ujjait, a vállát sokszor alig bírta mozdítani, majd 2021. január 28-án

döbbsent rá, hogy komolyabb a probléma, mivel aznap reggel nem tudott felkelni az ágyból, a lába annyira bedagadt. Ekkor már olyan helyzetben volt, hogy ha délelőtt mozgott, délután le kellett feküdnie, mivel fizikailag nem bírt fennmaradni. A felperes ügyvezetőjét ezek után kereste meg, mivel 2021. február 5-től nem tudott a munkahelyre kijárni. Kérte, hogy a részleteket beszéljék meg, amelyre 2021. február 24-én került sor és a megbeszéltek alapján egy közös megegyezéssel történő szerződésmegszüntetés tervezete is elkészült, melynek aláírására végül nem került sor. Hivatkozott arra, hogy a szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetése aláírásának az volt a feltétele a felperes részéről, hogy minden alvállalkozót átirányít és azon az áron folytatják a munkát, amelyen vele szerződtek. A szerződésmódosítások megtörténtek, a munka folytatódott. Azzal érvelt, hogy a 2015. évi CXLI. törvény 138. § (2) és (4) bekezdése alapján személy 4 neve az egyszemélyes gazdasági társasági formából következően a cég ügyvezetőjeként nélkülözhetetlen szereplője volt a teljesítésnek, egyben felelős műszaki vezető, aki helyett más nem jegyezhetette az építési naplót, betegsége ellehetlenítette az alperesi teljesítést. Állította, hogy az alperesi teljesítés a Ptk. 6:179. §-a alapján lehetetlenné vált, amelyért egyik fél sem felelős.

[24] Az alperes hivatkozott továbbá a szerződésszegési felelősség hiányára is, mivel a becsatolt orvosi iratok álláspontja szerint bizonyítják, hogy a szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje vagy a kárt elhárítsa.

[25] Álláspontja szerint a Ptk. 6:61. §-a alapján sem helytálló a felperes keresete, mivel a felek között szerződés volt, mely egyedi kötelmi jogviszonyt létesített.

Az elsőfokú ítélet

[26] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 23 019 968 forintot és ennek 2021. május 27-től a kifizetésig terjedő időre járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte alperest 750 000 forint perköltség megfizetésére azzal, hogy további perköltségüket a felek maguk viselik. Az ítéletet kiegészítő rendelkezéssel a bíróság, az alperes eljárás megszüntetése iránti kérelmét elutasította. Jogi indokolásában elsődlegesen ez utóbbi eljárásjogi kérdésre tért ki, részletesen indokolta, hogy mely okból nem volt lehetősége a Pp. 176. § (2) bekezdés c) pontja alapján a keresetlevél visszautasítására, illetve a továbbiakban az érdemi perbe bocsátkozást követően a per megszüntetésére.

[27] Az ítélet érdemi indokolási részében a bíróság abból indult ki, hogy a felek között nem vitatottan a Ptk. 6:252. §-a szerinti kivitelezési szerződés írásban létrejött, melyet ugyancsak írásban hatályosan kétszer módosítottak a felek. A jogviszony megszűnését illetően a bíróság úgy foglalt állást, hogy írásba foglalt, közös megegyezéssel történő megszüntetés hiányában a szerződés a felperes felmondásával szűnt meg. A bíróság álláspontja szerint a felek csak írásbeli alak formában szüntethették volna meg érvényesen közös megegyezéssel a szerződést, egyébként a célzott tényleges állapot sem jött létre, amit az bizonyít, hogy a felperes 2021. május 5-én alperesi szerződésszegésre hivatkozással azonnali hatályú felmondást közölt.

[28] A bíróság nem fogadta el azt az alperesi álláspontot, hogy az egyszemélyes alperesi kft. törvényes képviselőjének betegsége lehetetlenné tette a szerződés teljesítését. A bíróság hangsúlyozta, a szerződést az alperesi társasággal és nem annak törvényes képviselőjével, mint magánszeméllyel kötötte a felperes, ezáltal az alperes saját hatáskörben köteles volt intézkedni a szerződésszerű teljesítés érdekében. A törvényes képviselő betegsége nem tekinthető kötelezettségvállalás alól felmentő vis maior oknak. A szerződés VI/3. pontja alapján felperesi megrendelő a 30 napot meghaladó vállalkozói késedelem esetén jogosult volt az azonnali hatályú felmondásra. A szerződésben rögzített tartalmú késedelmet az alperes sem vitatta, az megalapozta a hatályos felmondást. Ennek eredményeként a megszűnt szerződés kapcsán a Ptk. 6:212. § (2) bekezdés szabályai szerint kell a feleknek egymással elszámolniuk, az ettől eltérő jogalapon előterjesztett felperesi keresetet a bíróság téves jogcím megjelölés miatt nem találta megalapozottnak, így az előleg visszakövetelés iránti keresetet ez okból utasította el.

[29] A bíróság a továbbiakban vizsgálta, hogy az alperes a szerződésszegés következményei, vagyis a meghiúsulási kötbér megfizetése alól mentesülhet-e. A Ptk. 6:186. § (3) bekezdés szabályaiból következően erre csak akkor kerülhet sor, ha az alperes bizonyítja, hogy a szerződésszegést az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amely a szerződéskötéskor nem volt előrelátható és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje, vagy a kárt elhárítsa. A bíróság hangsúlyozta, e feltételek konjunktívak, bármely feltétel hiánya már önmagában kizárja a mentesülést. A bíróság az alperesi ügyvezető megbetegedését nem tekintette az alperes ellenőrzési körén kívül eső körülménynek, amely a szerződéskötéskor ne lett volna előrelátható. A miniszteri indokolásra hivatkozással a bíróság kitért arra, hogy a szerződésszegő fél ellenőrzési körébe eső, jellemzően a saját üzemi, rendszer szervezési vagy egyéb működési zavara, a fél alkalmazottainak magatartása, vagy piaci beszerzési nehézségek nem sorolhatók idetartozónak. Az üzemi folyamatszervezési zavarok nem eredményezhetnek mentesülést még akkor sem, ha ezek objektív körülményre vezethetők vissza, mint pl. betegség vagy haláleset. Mindezekre tekintettel a bíróság a szerződés szerinti mértékű meghiúsulási kötbérigényt megalapozottnak találta és abban marasztalta alperest.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[30] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak részbeni megváltoztatását és a kereset teljes egészében történő elutasítását. Az elsőfokú ítélet tényállásából kérte figyelembe venni, hogy az alperesi ügyvezető megbetegedése miatt 2021. február 24-én a felperessel megegyezés született a vállalkozói feladatok alperesi beszüntetéséről azzal a feltétellel, hogy az építési tevékenység folytatását lehetővé tevő anyagmegrendeléseket és alvállalkozói szerződéseket átengedi az eredeti árakon a felperesnek. Kérte azt is figyelembe venni, hogy már ebből is anyagi haszna keletkezett felperesnek a változatlan díjak miatt, továbbá, hogy egy pontos, részletes megállapodás jött létre a felek között, melyet alperes maradéktalanul teljesített, ugyanakkor a felperes részéről erre nem került sor.

[31] Ezt igazolja, hogy a 2021. április 14-i számlát felperes befogadta és teljesítette alperes felé. A kötbérkövetelés aaptalanságát egyrészt azért állította, mert a felek egyező akaratából a szerződés megszűnt, másrészt hivatkozott a teljesítés lehetetlenné válására is,

melyet arra az okra vezetett vissza, hogy a szerződött anyagrendelése és alvállalkozói átadása miatt, azok hiányában már nem tudott volna teljesíteni.

A Ptk. 6:94. § (2) bekezdés rendelkezésének helyes alkalmazása a perbeli tényállásra az, hogy a kötelező alaktság mellőzésével történt módosítás érvényessé vált azáltal, hogy a tényállásban is rögzített megállapodásnak megfelelő, tényleges állapot a felek egyező akaratából létrejött. A felperes későbbi, azonnali hatályú felmondása hatálytalan volt, egy korábban már megszűnt jogviszonyt nem lehet felmondani. Alperes megjegyezte az utolsó számla kifizetése azt mutatja, hogy a felperes a felek közötti jogviszonyt megszüntetett és ezzel elszámoltnak tekintette, ellenkező esetben a kötbérkövetelést be is számíthatta volna a vállalkozói díjba.

[32] Alperes sérelmezte, hogy a felperes ehhez képest meggondolta magát, és a megállapodással járó előnyökön túlmenően kívánt még további nyereségre szert tenni a kötbérkövetelés útján. A felek közös akaratának teljesülését mutatja, hogy az alvállalkozók átirányítása a felpereshez megtörtént, és az anyagmegrendelések is közvetlenül felperes felé kerültek teljesítésre. Ez a körülmény egyúttal lehetetlenné tette alperes számára a vállalkozói feladatok folytatását, elvégzését. A lehetetlenülés a felek akaratán kívüli okú volt, az ebből eredő esetleges károkat ezért a felek maguk viselik. Alperes továbbra is fenntartotta, a felperes azonnali hatályú felmondása hatálytalan volt, egy lehetetlenülés folytán korábban már megszűnt jogviszony utólag nem mondható fel. Felperes azért sem élhet kötbérigénnyel, mert a perbeli esetben nem történt szerződésszegés, alperes jóhiszemű akadályközlése a felperessel egy egyezséget eredményezett és eszerint jártak el a felek, ezzel a szerződés közöttük megszűnt.

[33] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. A felperes a fellebbezést jogszabályi hivatkozások tekintetében alaptalannak minősítette. E körben kitért a Pp. 279. § (1) bekezdés és a Pp. 176. § (1) bekezdés e) és g) pont szabályaira, melyeket álláspontja szerint az ítélet nem sértett. Vitatta a Ptk. 6:94. § (2) bekezdés alkalmazhatóságát is, hangsúlyozva, a felek között olyan tényleges állapot nem jött létre, amelyet a szóbeli egyezség tervezett, célzott. Hangsúlyozta, a vállalkozási szerződés közbeszerzés részét képezte, így bármilyen szerződésmódosítást kizárólag írásban lett volna lehetséges hatályosan kikötni.

[34] A Pp. 373. § (1) bekezdésre hivatkozással felhívta a figyelmet, hogy az alperes fellebbezésében a lehetetlenülés körében új tényt állít, amikor arra hivatkozik, hogy azért került sor lehetetlenülésre, mivel az alperesi alvállalkozók a felpereshez átszerződtek. Alperes az elsőfokú eljárásban végig az alperesi ügyvezető egészségi állapota miatti lehetetlenülésre hivatkozott. A Pp. 373. § (2) bekezdés alapján kérte az új fellebbezési tényállítás figyelmen kívül hagyását.

[35] Külön kitért arra, hogy a közbeszerzésről szóló törvény szabályai szerint az utolsó számlába kötbérkövetelés beszámítására nem volt lehetősége, mivel a speciális jogszabályi rendelkezések csak szűkebb körben teszik azt lehetővé. Idézte személy 4 neve alperesi ügyvezető elsőfokú eljárás során előadott személyes nyilatkozatát, melyből kitűnik, hogy 2021. február 24-től kezdődően nem volt munkavégzés az alperes részéről és a késedelmes teljesítés utóbb már meghaladta a 30 naptári napot. A felperes álláspontja szerint

ez megfelelően alátámasztja az azonnali hatályú felmondásának megalapozottságát. Hangsúlyozta, az alperes valójában a szerződés szerű teljesítéssel minden elfogadható indok nélkül felhagyott, ezzel jelentős érdeksérelmet okozott számára, mely szükségessé tette az azonnali hatályú felmondást.

Az ítéltábla döntésének indokai

[36] A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

[37] A jelen peres eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) rendelkezései az irányadók. A Pp. 370. §-a egyértelműen meghatározza, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés során milyen jogkörben bírálhatja el az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülbírálati jogkör az adott kérdés vizsgálatának és a minősítésének joga, amely magában foglalja az elsőfokú bíróság döntésének megváltoztathatóságát. A Pp. 369. §-a a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének típusait határozza meg, és azt is szabályozza, hogy a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható. Alapvető, hogy a fellebbezés okát és annak indítékait a félnek egyértelműen kell meghatároznia és ezzel kell kijelölnie a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét (Pp. 371. §). Mind a fellebbező félnek, mind ellenfelének tisztában kell lennie azzal, hogy milyen okból, az elsőfokú eljárás konkrétan milyen eljárási cselekményeit sérelmezve terjesztette elő a fellebbezést, és csak ez jelölheti ki a másodfokú jogvita kereteit, az ilyen tartalmú fellebbezés, illetve ellenkérelem alkalmazkodik a tisztességes eljárás követelményéhez.

A fellebbezés tartalmát illetően az új Pp. rendelkezései szerint továbbra is a fellebbező fél kötelezettsége annak határozott megjelölése, hogy a jogorvoslat során a másodfokú bíróság milyen döntést hozzon, a kifogásolt rendelkezést vagy annak valamely részét mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül [Pp. § 371. b) pont], továbbá azt anyagi vagy eljárási jogszabálysértést is meg kell jelölnie, amire a fellebbezését alapítja [Pp. 371. § d) pont].

[38] Az alperes eredeti fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, a felperes keresetének teljes elutasítását, illetve a felperes első- és másodfokú perköltségben történő marasztalását. A felperes fellebbezési ellenkérelmében az alperesi fellebbezés több alaki és tartalmi hibájára hivatkozott, ezért az ítéltábla ennek kapcsán mindenekelőtt az alábbiakat emeli ki.

[39] Az alperes fellebbezésében nem jelölte meg a másodfokú bíróság által gyakorolni kívánt felülbírálati jogköröket, azonban a fellebbezés tartalmából megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás pontosítását és az abból levont jogi következtetés felülmérlegelését kérte. Erre figyelemmel hivatkozott a Pp. 279. §-ára, amely a bizonyítás eredményének mérlegeléséről szól és az elsőfokú bíróság szabad mérlegelési jogát rögzíti. Az alperes valójában nem eljárási szabálysértésként vitatta az elsőfokú bíróság bizonyítékok szabad mérlegelésével kapcsolatos jogát, hanem a mérlegelés eredményeként levont jogi következtetések érdemi felülmérlegelését kérte [Pp. 369. § (3) bekezdés c) pont szerinti jogkör].

[40] Az alperes fellebbezésében nyilvánvaló elírás történt a Pp. 176. § (1) bekezdésének e), g) pontjára történő hivatkozáskor; valójában az elsőfokú eljárásban következetesen a Pp. 176. § (2) bekezdésének e) és g) pontját jelölte meg az eljárás megszüntetésének általa állított okaként. Az alperes fellebbezésében a permegszüntetés iránti kérelmet elutasító elsőfokú határozat kapcsán csupán a megszüntetés okaként elsőfokú eljárásban megjelölt Pp. 176. § (1) [helyesen (2)] bekezdés e) és g) pontját, mint jogszabályhelyet jelölte meg, ezzel kapcsolatos tényállítást azonban nem tett, illetve fellebbezési kérelmet sem terjesztett elő, ezért az ítéltábla úgy tekintette, hogy a megszüntetés iránti kérelmet elutasító elsőfokú határozatot nem vitatja.

[41] Az ítéltábla megalapozottnak találta ugyanakkor a felperes fellebbezési ellenkérelmében előadott azon hivatkozást, amely az alperes fellebbezésében előadott új tényállítások kapcsán azok hatálytalanságára vonatkozott.

Az alperes az elsőfokú tényállítását kiegészítette azzal, hogy a perbeli szerződés azért is lehetetlenült, mert alvállalkozói átszerződtek a felpereshez, illetve az anyagrendeléseket is átruházta a felperesre.

[42] A Pp. 373. § (1) bekezdése értelmében a fellebbezésben és a másodfokú eljárás során – a (2)-(5) bekezdésben foglalt kivételekkel – a viszontkeresetet, illetve az ellenkérelmet megváltoztatni nem lehet, utólagos bizonyításnak nincs helye. A (2) bekezdés szerint a fellebbezésben új tény állítására akkor kerülhet sor, ha az új tény a fél önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott a fellebbező fél tudomására vagy következett be, feltéve, hogy az elbírálása esetén rá nézve kedvezőbb ítéletet eredményezhetett volna.

[43] Az alperes a lehetetlenüléssel összefüggésben az előbbi tényállításait csupán a fellebbezésében, a másodfokú eljárás során hozta fel, annak ellenére, hogy saját korábbi perbeli nyilatkozataiból is kitűnt, erről a körülményről már a szerződésmegszűnés időszakában tudomása volt, ezért a Pp. 373. § (1) bekezdésére figyelemmel az említett tartalmú lehetetlenülésre történő utólagos hivatkozás hatálytalan, a fellebbezés elbírálása során az ítéltábla nem vehette azt figyelembe.

[44] Ami a fellebbezés érdemét illeti, az alperes az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját megismételve, egyrészt a perbeli szerződés megszűnését állította a felek közös akaratára, – szóbeli megegyezésére – figyelemmel, másfelől a szerződés lehetetlenülésére hivatkozott az alperesi ügyvezető betegségére, mint vis maior okra tekintettel.

[45] A perbeli szerződés lehetetlenülésével kapcsolatban az alperes ügyvezetőjének PostCovid tüneteire, betegségére, mint „vis maiorra” történő alperesi hivatkozással kapcsolatos, elsőfokú ítéletben kifejtett jogi indokolást az ítéltábla osztja. A megállapodás nem a felperes és az alperesi törvényes képviselő, személy 4 neve, mint magánszemély között jött létre, hanem a kivitelezést a alperes neve Kft. jogi személy vállalta, elsősorban alvállalkozók igénybevétele útján. Az alperes ügyvezetőjének megbetegedése nem tekinthető az alperes ellenőrzési körén kívül eső, vis maior jellegű körülménynek, melyet a felek a

kivitelezési szerződés IX./4. pontjában külön szabályoztak. Valójában a szerződésszegő fél ellenőrzési körébe tartozik, hogy ilyen esetben is a gazdasági társaság szerződésben vállalt kötelezettségeit zökkenőmentesen tovább tudja teljesíteni. Nem vezethet a szerződésszegésből eredő felelősség alóli mentesüléshez, ha a jogi személy a saját belső üzemi rendjének szervezési vagy bármely egyéb zavara miatt nem képes a szerződés teljesítésére. Amennyiben az alperes egyszemélyes társaság, illetőleg a társaság tulajdonosa egyszemélyben a társaság ügyvezetője is, megbetegedése esetére kellő körületekintéssel, megfelelő szervezéssel már előre, a jövőre nézve köteles gondoskodni helyettesítéséről a szerződés teljesítése érdekében. Erre tekintettel az ítéltábla alaptalannak találta az alperesnek a perbeli szerződés lehetetlenülésére vonatkozó hivatkozását. Mindezeket túl megjegyzendő, az alperes a szerződésben, építési napló bejegyzésre jogosult műszaki vezetőjeként személy 3 nevet is feltüntette, tehát valójában ezzel gondoskodott az ügyvezető akadályoztatása esetére helyettesről.

[46] A Pp. 370. § (3) bekezdése szerint, ha a másodfokú bíróság a fellebbezésben nem hivatkozott eljárási szabálysértést észlel, azt – a következményekre vonatkozó figyelmeztetés mellett – a felek tudomására hozza és a fellebbező fél kérelmére veszi figyelembe.

[47] A fellebbező alperes a másodfokú eljárásban megtartott tárgyaláson – az ítéltábla Pp. 370. § (3) bekezdés szerinti kérdésre figyelemmel – eljárási szabálysértésen alapuló, mérlegelhető hatályon kívül helyezés iránti kérelmet is előterjesztett, mely alapján az ítéltábla vizsgálhatta a perbeli szerződés megszűnése kapcsán az elsőfokú eljárás során az ellenkérelemben (7. számú beadvány 4. oldal 3. pont) előterjesztett alperesi bizonyítási indítvány elsőfokú bírói mellőzésének megalapozottságát.

[48] Az alperes fellebbezésében továbbra is állította, hogy a perbeli kivitelezési szerződést a felek közös akarattal megszüntették, erről szóban állapodtak meg és az ennek megfelelő állapot ténylegesen létrejött, ezért a szerződés megszüntetése annak írásba foglalása nélkül is hatályossá vált. Lényegében a megállapodásnak megfelelő állapot létrejöttét támasztja alá, hogy az alperes anyagmegrendeléseiből fakadó jogait átruházta a felperesre, illetve a saját alvállalkozói átszerződtek felpereshez. Ugyancsak állítását alátámasztó tényként hivatkozott arra, hogy a megállapodást követően, még 2021. áprilisában a felperes kifizette számára a MI-2021-7. számú utolsóként kibocsátott számlát. Abban az esetben, ha a felperes úgy tekintette volna, hogy a felek között a szerződés megszűnt és kötbérigényt akart volna vele szemben érvényesíteni, úgy ebbe a számlába beszámíthatta volna követelését. Alperes külön hangsúlyozta, ennek elmaradása nem a szerződés fennállását, hanem éppen a megszűnését támasztja alá, ezáltal megtörtént a felek közötti elszámolás.

[49] Az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatban azt a jogi álláspontot foglalta el (ítélet [39] bekezdés utolsó fordulat), hogy a szerződés írásban történő megszüntetésének hiányában, az ennek megfelelő tényleges állapot létrejötte nélkül, a felek szóbeli megállapodása nem hatályosult, és az utóbb közölt felperesi felmondás is ezt támasztja alá. Mindezekre tekintettel mellőzte az alperes által felajánlott bizonyítást.

[50] Az ítéltábla, a perben eddig rendelkezésre álló bizonyítékokból megállapítható tényállás eltérő jogi értékelésének eredményeként – az alábbi indokok miatt – nem osztotta az elsőfokú bíróság e jogi álláspontját.

[51] A perbeli kivitelezési szerződés (1/F/4. melléklet) 1. bekezdésében („Előzmények” 1. pont) a felek rögzítették, hogy a felperes, mint megrendelő és ajánlatkérő a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. tv. (továbbiakban: Kbt.) 115. §-a alapján nyílt közbeszerzési eljárást folytatott le, mely első részének nyertese az alperesi vállalkozó lett. A megállapodás IX.2. pontjában a felek kikötötték, hogy a Kbt. 141. § előírásainak megfelelően módosíthatják a szerződést. Ebből következően a közös megegyezéssel történő megszüntetésre is a Kbt. előírásai vonatkoznak.

[52] A Kbt. 131. § (1) bekezdése értelmében eredményes közbeszerzési eljárás alapján a szerződést a nyertes ajánlattevővel kell *írásban* megkötni a közbeszerzési eljárásban közzétett végleges feltételek, szerződéstervezet és ajánlat tartalmának megfelelően.

[53] A Ptk. 6:6. § (1) bekezdése szerint, ha jogszabály vagy a felek megállapodása a jognyilatkozatra meghatározott alakot rendel, a jognyilatkozat ebben az alakban érvényes. A (2) bekezdés értelmében, ha a jognyilatkozat meghatározott alakban tehető meg érvényesen, a jognyilatkozat módosítása, megerősítése, visszavonása, megtámadása, valamint a jognyilatkozat alapján létrejött jogviszony módosítása és megszüntetése is csak a meghatározott alakban érvényes.

[54] A Ptk. 6:94. § (2) bekezdése szerint a szerződésnek a kötelező alakosság mellőzésével történt módosítása, megszüntetése vagy felbontása is érvényes, ha az annak megfelelő tényleges állapot a felek egyező akaratából létrejött. Ha azonban jogszabály közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalást ír elő, vagy a szerződés ingatlan tulajdonjogának átruházására irányul, a szerződésnek a kötelező alakosság mellőzésével történt módosítása, megszüntetése vagy felbontása abban az esetben is semmis, ha az annak megfelelő tényleges állapot a felek egyező akaratából létrejött. A perben ezért differenciáltan vizsgálni kellett, hogy a szerződésre irányadó Kbt. rendelkezések milyen okirati formát írnak elő a hatálya alá eső jognyilatkozatokra nézve.

[55] Mindezeknek megfelelően, a felek a 2020. október 12-én kelt kivitelezési szerződés 1. számú módosítását (1/F/5. sz. melléklet), majd pedig a 2021. február 3-án kelt 2. módosítását (1/F/6.) egyaránt írásbeli formában kötötték meg.

[56] A Kbt. 3. § szerint a törvény alkalmazásában a 24. pont értelmében „közbeszerzési szerződés”: e törvény szerinti ajánlatkérő által, *írásban megkötött*, árubeszerzésre, szolgáltatás megrendelésre vagy építési beruházásra irányuló visszterhes szerződés. A 13. pont fogalom meghatározása szerint „írásbeli vagy írásban”: a közbeszerzési eljárás során tett nyilatkozatok, illetve eljárási cselekmények tekintetében *bármely*, szavakból vagy számjegyekből álló kifejezés, amely olvasható, reprodukálható, majd közölhető, ideértve az elektronikus úton továbbított és tárolt adatokat is. Utóbbiak jellemzően egyszerű okirati formát jelentenek (e-mail, sms), és a definícióból kiemelt „bármely” kifejezés is egyértelműen arra utal, hogy a Kbt. az egyszerű okirati vagy más reprodukálható formában megjelenő szöveget is hatályosnak tekinti.

[57] Az előbbi rendelkezéseket összevetve megállapítható, hogy a Kbt. nem írja elő a közbeszerzési szerződések megszüntetésének közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalását, ezért nem kizárt a Ptk. 6:94. § (2) bekezdése első fordulatának alkalmazása ezekre vonatkozóan is.

[58] Az alperes állítása szerint a perbeli szerződés a felek szóbeli megállapodása alapján az ennek megfelelő állapot létrejöttével megszűnt, mivel az alvállalkozóit és az anyagmegrendeléseit átengedte a felperesnek, aki a szerződés megszűnését az utolsó alszámla kiegyenlítésével is elismerte, mivel azzal szemben nem élt beszámítással. Erre nézve tanúbizonyítást ajánlott fel.

[59] Arra helytállóan hivatkozott a felperes a fellebbezési ellenkérelmében, hogy a MI-2021-7. számú alszámla 2021. áprilisában történő kifizetése önmagában nem teszi lehetővé a szerződés megszűnésének megállapítását. A Kbt. 135. § (6) bekezdésére figyelemmel ugyanis felperesnek nem volt lehetősége az alperes által vitatott kötbérvetelését beszámítani e számlával szemben. A Kbt. 135. § (6) bekezdése értelmében ugyanis az ajánlatkérő a szerződésen alapuló ellenszolgáltatásból eredő tartozásával szemben csak a jogosult által elismert, egynemű és lejárt követelését számíthatja be. Megjegyzendő, hogy a számla teljesítésének időpontjában még nem is volt lejárt a felperes később közölt felmondásra alapított kötbérvetelése, amelyet az alperes nem ismert el, azt jelen perben is vitatta.

[60] Az ítéltábla a Pp. 369. § (1) bekezdés alkalmazásával – az alperes tárgyaláson előadott, erre irányuló kérelme alapján – felülbírált az elsőfokú bíróság eljárásának szabályszerűségét, és a (3) bekezdés c) pontja alapján a rendelkezésre álló perbeli adatokból megállapította, hogy a felek között 2021. februárjában tárgyalások folytak a kivitelezési szerződés megszüntetése tárgyában, az alperes ügyvédje készített egy ezzel kapcsolatos írásbeli megállapodás tervezetet is, amelyet azonban a felek végül nem írtak alá. A felperes – bővebben nem részletezett – állítása szerint „rászervezéssel” oldotta meg a munkák folytatását 2021. február 24-ét követően (keresetlevél 7. oldal 10. bekezdés). Az alperes ezzel szemben arra hivatkozott, hogy a szerződés megszűnésére vonatkozó megállapodásnak megfelelően ő átengedte az alvállalkozóit és engedményezte az anyagmegrendeléseit a felperesnek. Csatolta a felek ezzel kapcsolatos levelezéseit (7. számú ellenkérelem melléklete) és tanúbizonyítást is indítványozott (7. számú beadvány 4. oldal 3. pont, valamint 12. számú beadvány 4-5. oldal, továbbá 13. számú jegyzőkönyv 8. és 11. oldal).

[61] Az elsőfokú bíróság azonban eltérő jogi álláspontja miatt mellőzte a bizonyítási eljárás lefolytatását. Helytelenül tekintette a felperes által elismertnek az ezzel kapcsolatos alperesi előadást. A felperes ugyanis írásbeli ellenkérelmében még a munkák „átszervezéséről” tett említést és egyáltalán nem nyilatkozott arra nézve, hogy az alperesi alvállalkozók átadása megtörtént-e, illetve az anyagmegrendelések engedményezésre kerültek-e rá. Ezt követően a 2022. szeptember 21. napján megtartott tárgyaláson, melyen a felperes törvényes képviselője nem jelent meg, a jogi képviselő ezzel kapcsolatban úgy nyilatkozott, hogy a törvényes képviselő tudna személyes meghallgatásakor majd nyilatkozni, hogy az alperes ellenkérelmében említett cégek átirányítása megtörtént-e, hogyan történt meg, ezekkel a felperes kötött-e a munkák további végzésére szerződést (13. sorszámú jegyzőkönyv 7. oldal 5. bekezdés). A felperes mindezeket követően fellebbezési

ellenkérelmében már kifejezetten vitatta, hogy a felek közötti szerződés megszüntetéshez kapcsolódóan volt ilyen, tervezett megállapodás, és hogy ez realizálódott volna (Gf.III.30.029/2023/3. sorszám alatti fellebbezési ellenkérelem 3. oldal 3. bekezdés).

[62] Az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt e tényállási hiányossággal kapcsolatban anyagi pervezetés körében nem adott tájékoztatást az alperesnek az érdekkörébe tartozó bizonyítás szükségességéről, jóllehet ennek hiányában nem állapítható meg, hogy a perbeli szerződés kötelező alakításág mellőzésével történt megszüntetésének megfelelő tényleges állapot a felek egyező akaratából létrejött-e, ezért e körben szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése. A perbeli jogvita érdemi megítélésére kiható eljárási szabálysértés abban áll, hogy az elsőfokú bíróságnak a Pp. 273. § (2) és (4) bekezdés alkalmazásával anyagi pervezetés útján tájékoztatnia kellett volna az alperest az általa bizonyítandó tények köréről, a bizonyítás szükségességéről és az alperes által felajánlott, illetve az anyagi pervezetés kapcsán bejelentésre kerülő esetleges további bizonyítási indítványoknak helyt adva, a szükséges bizonyítási eljárást le kellett volna folytatnia a tényállás kiegészítése érdekében. Mindezen percselekmények elmaradása miatt a perben jelenleg rendelkezésre álló tényállási adatok hiányosak, ezért a jogvita érdemi elbírálására, illetve az elsőfokú ítélet érdemi felülbírlatára nincs lehetőség.

[63] Az előbbiekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, a megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 381. §-a alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat meghozatalára kötelezte.

[64] Az elsőfokú bíróságnak az új eljárást az érdemi tárgyalási szaktól kell folytatnia [Pp. 386. § (2) bekezdés d) pont]. A megismételt eljárásban nem mellőzhető a peres felek szerződés kapcsán eljáró törvényes képviselőinek (személy 4 neve, felperesi ügyvezető neve) együttes személyes meghallgatása szükség esetén pedig egymással, valamint az okirati bizonyítékokkal való szembesítése abban a kérdéskörben, hogy a felek között a szerződés megszüntetésére vonatkozóan milyen tárgyú egyeztetés folyt le, milyen esetleges szóbeli megállapodás jött létre, továbbá, hogy ez mennyiben valósult meg 2021. február 24-ét követően. Indokoltnak tűnik a szerződés megszüntetésére irányuló tervezetet elkészítő ügyvéd tanúkénti meghallgatása is a tervezet elkészítésének körülményeiről, tartalmának kialakításáról, továbbá szükség esetén az alperes által megjelölt, állítása szerint felpereshez átszerződött alvállalkozók képviselőinek tanúkénti meghallgatása is szükségessé válhat, ha az előbbi bizonyítási cselekmények nem tisztázzák a tényállást kétséget kizáró módon. Az anyagmegrendelések engedményezését elsősorban okirati bizonyítás útján lehet igazolni, mely alperes bizonyítási érdekkörébe tartozik. Az alperes által megjelöltek szerint még szükséges bizonyítás lefolytatása után kerül az elsőfokú bíróság abba a helyzetben, hogy megállapíthassa, a perbeli szerződés megszüntetésének megfelelő állapot a felek egyező akaratából az alvállalkozók, illetve az anyagmegrendelések átengedésével tényleges létrejött-e. Ez előkérdés a szerződés megszűnési módjának meghatározásához, melytől függően dönthet megalapozottan a bíróság a megismételt eljárásban fennmaradt kereseti kérelem (meghiúsulási kötbérigény) felől.

[65] A Pp. 386. § (3) bekezdése szerint az ítéltábla az alperes esetében a perköltség és a meg nem fizetett fellebbezési illeték összegét csak meghatározta, azok viselése, illetve megfizetése kérdésében az elsőfokú bíróság a megismételt eljárás eredményétől függően dönt.

Tekintettel arra, hogy a felperes másodfokú eljárási költségigényt nem jelölt meg, így arról az ítéltábla nem határozott [Pp. 82. § (3) bekezdés].

Szeged, 2023. május 11.

Dr. Hámori Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró